

Schematisch overzicht maatregelen en acties ter voorkoming van overkreditering en schulden

1. Doel: financiële bewustwording

Maatregel	Inhoud van de maatregel (wat)	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
1.1 CentiQ	Vergroten financiële vaardigheden van consument.	Min Fin Rapportage aan TK voorjaar '08 (werkplan en concrete acties) waarbij aandacht voor evaluatie en monitoring van effecten en resultaten consumentenonderzoek en inventarisaties.
1.2 Voorlichtingcampagne Blijf Positief!	Mensen weerbaar maken tegen financiële verleidingen en ze financieel fit houden. Tools: Voorlichtingscampagne, reclames, internetsite, zelftests.	Min SZW Campagne loopt t/m 2009. In 2008 extra aandacht voor jongeren en het tegengaan van niet-gebruik van voorzieningen. Effect wordt op onderdelen gemonitord en is input voor opzet vervolgcampagnes.

2. Doel: voorkomen overkreditering¹

Maatregel	Inhoud van de maatregel	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
2.1 Beperking van roodstanden/creditcards en klantenkaarten	Verkorten krediettermijn tot één maand (aanpassing wetgeving)	Min Fin Gereed: najaar '09. Concrete uitwerking maatregel conform toezegging AO 27-03-08. Monitoren roodstandenproblematiek.
2.2 Versterking kredietwaardigheidstoets	Invulling open norm aanscherpen	Min Fin AFM/sector: Gerealiseerd voorjaar '08. Min Fin AO 3 september '08. Rapportage TK 3 ^e kwartaal '09 over ervaringen met de open norm in de praktijk.
2.3 Uitbreiding en verbetering krediet- en schuldenregistratie	Uitbreiding van schuldenregistratie door achterstanden van betaling te registreren in het Landelijk Informatiesysteem Schulden (LIS). Verbetering van schulden- en kredietregistratie door (onder restricties) GBA-gegevens te verstrekken aan Stichting LIS en Stichting BKR.	Sector: Oprichting stichting LIS april 2008. Daarna bouw van systeem gestart. In '09 wordt het systeem gevuld. Min Fin monitort. Min BZK: wetsvoorstel voor toegang tot GBA-gegevens in augustus 08 aan TK gezonden (bijbehorende AMvB in laatste fase van consultatie).

¹ Deze maatregelen betreffen grotendeels aanpassing van wet- of regelgeving. Variërend van het instrument dat wordt ingezet bedraagt het tijdsbeslag minimaal – afhankelijk van de omvang van de wijzigingen -een half jaar (ministeriële regeling), een jaar (algemene maatregel van bestuur) of anderhalf jaar (wetgeving).

2. Doel: voorkomen overkreditering¹

2.4 Aanscherping regels kredietreclame	Verplicht gebruik waarschuwingszinnen bij tv- en internetreclame en verbod reclames om met BKR-registratie of in afwijking gedragscode toch krediet te kunnen krijgen (aanpassing amvb)	Min Fin Publicatie eind '08. Inwerkingtreding begin '09.
2.5 Actualisering Pandhuiswet' 1910	Sterk verouderde regelgeving pandhuizen wordt geactualiseerd (aanpassing wetgeving)	Min Fin Start in '08, publicatie in '09
2.6 Verhoging boetes /handhavingsbeleid AFM	Hogere boetes tot max. €1 mln bij overtreding reclameregels, kredietwaardigheidstoets (aanpassing regeling)	Min Fin Aanpassing regelgeving 2 ^e kwartaal '07 gestart. Inwerkingtreding niet eerder dan 1 januari '09 (nota n.a.v. het verslag na zomerreces '08 naar de TK).
2.7 Verbeteren kredietprospectus	Prospectus wordt vervangen door 'informatiestatuut' ter implementatie van de nieuwe richtlijn Consumentenkrediet	Min Fin Wordt meegenomen met de implementatie van de richtlijn Consumentenkrediet (zie richtlijn Consumentenkrediet).
2.8 Handhaving maximale kredietvergoeding	Verplaatsen max. kredietvergoedingspercentage vanuit de Wck naar de Wft en daarmee onder toezichtsbereik AFM (aanpassing wetgeving)	Min Fin Najaar '09 gerealiseerd.
2.9 Leningen van particulier aan	Uitvoering marktanalyse Min Fin	Analyse afgerond

2. Doel: voorkomen overkreditering¹

particulier	naar omvang/activiteit van bedrijfsmatige bemiddeling in leningen van particulier aan particulier reguleren in de Wft.	Min Fin monitort marktontwikkelingen op dit terrein.
2.10 Voorkoming ongewenste aanschaf van verzekeringen bij krediet	Opheffing vrijstelling adviesregels bij gecombineerd product krediet met verzekering (aanpassing regeling).	Min Fin Medio '08 gerealiseerd
2.11 Onderzoek naar kwaliteit hypotheekadvies	Vervolgonderzoek AFM naar naleving normen voor verantwoorde verstrekking van hypotheken.	Min Fin Informeert TK over afronding vervolgonderzoek. Het onderzoek zal in de loop van 2009 door de AFM worden gestart.
2.12 Richtlijn consumentenkrediet	Op 22 mei 2008 is de nieuwe richtlijn Consumentenkrediet gepubliceerd.	Min Fin De implementatie van de richtlijn dient uiterlijk op 12 mei 2010 te zijn voltooid.
2.13 Herziening kansspelbeleid	<p>Kansspelbeleid is gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestrijden kansspelslaving • beschermen van de consument • bestrijden van illegaliteit en criminaliteit <p>Naast de huidige preventieregimes zal in de toekomst worden voorzien in een koppeling van bezoekbeperkingen</p>	Nieuwe wet op de kansspelen (en daarop gebaseerde regelgeving) zal hierin voorzien. De consultatiefase van dit wetsvoorstel is onlangs afgesloten.

2. Doel: voorkomen overkreditering¹

	van casino's en speelhallen	
--	-----------------------------	--

3. Doel: Inkomenspositie voor kwetsbare groepen versterken

Maatregel	Inhoud	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
3.1 Extra inzet van 600 mln	Reparatie van koopkracht van sociale minima en ouderen met een klein aanvullend pensioen.	SZW Maatregel is ingezet. In 2008 gerealiseerd.
3.2 Extra inzet van 300 mln t/m 2011 voor bestrijding armoede en schulden	Bestrijding armoede en sociale uitsluiting, bevorderen (integrale) schuldhulpverlening	SZW i.s.m. gemeenten Het resultaat van de afspraken over armoede en schuldhulpverlening in bestuurlijk akkoord worden periodiek gemonitord.
3.3.1 Onderdeel van 300 mln is inzet 2 x 40 mln extra middelen in 2008 en 2009	Bestrijding van armoede onder kinderen	Min SZW i.s.m. gemeenten. Met gemeenten zijn en worden convenanten gesloten om het aantal kinderen dat om financiële redenen niet participeert, met de helft terug te brengen. Inmiddels zijn ca. 110 convenanten afgesloten. In de komende periode neemt dit aantal toe.
3.4 Afspraak tussen Rijk en VNG uit deelakkoord 'Participatie': stimuleren gemeenten om leenbijstand te beperken.	Voorkomen dat kwetsbare groepen in problematische schuldensituatie komen.	Min SZW en VNG De beleidslijn is uitgedragen via verzamelbrief en actualisatie van de publicatie 'Gemeentelijk armoedebeleid'. Deze is in juni 2008 onder alle gemeenten verspreid.

3. Doel: Inkomenspositie voor kwetsbare groepen versterken

3.5 Decentraliseren van langdurigheidstoeslag en op participatiebevordering gerichte ondersteuning van huishoudens met schoolgaande kinderen (aanpassing WWB)	Gemeenten krijgen hierdoor meer armslag bij de bestrijding van armoede door gerichte inkomensondersteuning in natura en gericht op bevordering van participatie. Gemeenten kunnen de langdurigheidstoeslag straks inpassen in het gemeentelijk re-integratiebeleid.	Min SZW Wetsvoorstel is in mei 2008 aangeboden aan de Tweede Kamer. Beoogde inwerkingtreding: 1 januari 2009
3.6 Onderzoek naar achtergronden van armoede en sociale uitsluiting bij kinderen	volledig en actueel beeld van de omvang en achtergronden van armoede en sociale uitsluiting bij kinderen	Min SZW en Min Jeugd en Gezin. Naar verwachting is het onderzoek eind 2009 afgerond

4. Doel: tegengaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen

Maatregel	Inhoud van de maatregel	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
4.1 Ontwikkeling site 'Bereken uw recht'	Website waarop burgers hun recht op inkomensvoorzieningen zelf kunnen berekenen.	Min SZW De website is op 27 september 2007 gelanceerd en is voor iedereen toegankelijk.
4.2 Handreiking gegevensuitwisseling.	Handreiking waarmee gemeenten bestandskoppeling kunnen vormgeven om niet-gebruik op te sporen en tegen te gaan.	Min SZW De uitwerking van deze opdracht is vertraagd. Verwachte opleverdatum nog niet bekend.
4.3 Afspraak tussen Rijk en VNG uit deelakkoord 'Participatie'	Bevorderen van gebruik gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen	Min SZW. Één van de maatregelen is de actualisatie van de publicatie Gemeentelijk armoedebeleid. Deze is in juni 2008 onder alle gemeenten verspreid.
4.4 Pilot gegevensuitwisseling met Inlichtingenbureau, Belastingdienst en gemeenten	Bestandskoppeling om op basis van inkomensgegevens potentiële niet-gebruikers op te sporen en te informeren over inkomensvoorzieningen.	Min SZW College Bescherming Persoonsgegevens heeft positief advies gegeven. Bestandsvergelijking is gestart. Afronding begin 2009.
4.5 Onderzoek niet-gebruik huurtoeslag	Inzicht krijgen in oorzaken niet-gebruik. Eventueel extra acties.	Min WWI Het onderzoek is afgerond. Aangesloten zal worden bij toekomstige acties om het niet-gebruik terug te dringen.

4. Doel: tegengaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen

<p>4.6 Bestuurlijke afspraak samenwerking tussen VNG en SZW.</p>	<p>Samenwerking tussen gemeenten met lokale voedselbanken wordt versterkt</p>	<p>VNG/SZW Min SZW zoekt samen met gemeenten naar mogelijkheden en voorbeelden om de samenwerking met voedselbanken te versterken. IPW project opleverdatum eind 2008. Min SZW Bestuurlijke conferentie voedselbanken 3 november 2008</p>
<p>4.7 Stimuleren intensivering uitvoering WWB 65+ door SVB</p>	<p>SVB schrijft 65+ actief aan SZW stimuleert gemeenten uitvoering over te dragen Uitdragen good practices</p> <p>Notitie gevolgd door wetsvoorstel over mogelijkheden verruiming inkoopregeling Onderzoek naar systeem voor een andere regeling voor 65+ De SVB en gemeenten bezien samen hoe burgers bij in- en uitschrijven geïnformeerd kunnen worden over mogelijkheden voor inkoop of vrijwillige voorzetting</p>	<p>SZW en SVB SVB heeft in januari 2008 informatiebrief gestuurd aan alle onvolledig AOW'ers met een laag inkomen. SZW heeft via Verzamelbrief, gemeentedagen onderwerp onder de aandacht gebracht.</p> <p>SZW heeft op 4 juli een brief aan de Kamer gestuurd over voorgenomen wijzigingen. Per 1 januari 2010 wordt de uitvoering van de AOW65+ naar de SVB overgeheveld.</p>

4. Doel: tegengaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen

	van de AOW-verzekering Bezien zal worden hoe burgers periodiek geïnformeerd kunnen worden over AOW-opbouw	
--	--	--

5. Doel: vroegsignalering en samenwerking rondom schuldenproblematiek bevorderen

Maatregel	Inhoud	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
5.1 Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang G4 en overige centrum gemeenten	Situatie van dak- en thuislozen en andere kwetsbare groepen verbeteren, waaronder de (schuld)hulpverlening	VWS en G4 werken al conform Plan van Aanpak MO. Vrijwel alle overige centrumgemeenten hebben voor 1 april 2008 een vergelijkbaar plan (Stedelijk Kompass) met dezelfde aanpak ingediend bij de staatssecretaris van VWS en zullen hun beleid voor schuldhulpverlening aan de doelgroep van het Stedelijk Kompass intensiveren.
5.2 Convenant CJIB-NVVK.	Vanaf 1 september 2007 staat het convenant open voor alle bij de NVVK aangesloten instellingen. De in het convenant opgenomen afspraken tussen CJIB en NVVK geven minnelijke schuldregelingen waarbij het CJIB een van de schuldeisers is, meer kans van slagen. De werking van het convenant zal worden uitgebreid met de OM- afdoening die thans gefaseerd wordt ingevoerd als strafbeschikking voor verschillende strafbare feiten. Best practice om andere	Min Justitie Het CJIB en de NVVK houden goed contact over de uitvoering van het convenant. In het aantal aanvragen voor een schuldregeling waarbij het CJIB schuldeiser is, laat zich al een sterke stijging te zien. Het CJIB en de NVVK zijn voornemens te voorzien in regelmatige evaluatiemomenten, zowel wat betreft het proces als de werking van het convenant.

5. Doel: vroegsignalering en samenwerking rondom schulde nproblematiek bevorderen

	schuldeisers te inspireren.	
5.3 Intentieverklaring samenwerking bij schulden	Bevorderen van vroegsignaleren en maken van samenwerkingafspraken d.m.v. convenanten, samenwerkingsafspraken tussen corporaties, energiebedrijven, schuldhulporganisaties, gemeenten. Verspreiden goede voorbeelden, geven van voorlichting.	SZW, VROM/WWI en overige ondertekeningspartners Met verschillende partijen zijn afspraken over samenwerking rondom schulden gemaakt. Via diverse kanalen (site, verzamelbrief, publicaties) vindt verspreiding van de voorbeelden plaats. In het najaar vindt vervolgoverleg met ondertekeningspartners plaats.
5.4 Handreiking samenwerking schuldhulpverlening	Ondersteuning bij het maken van samenwerkingsafspraken	SZW De uitwerking van deze opdracht is vertraagd. Verwachte opleverdatum nog niet bekend.

6. Doel: Verbeteren van de effectiviteit en de kwaliteit van schuldhulpverlening

Maatregel	Inhoud	Wie voert uit/planning/stand van zaken/resultaten beschikbaar
6.1 Inzet extra middelen: 65 mln voor periode 2007-2009 (onderdeel van 300 mln t/m 2011 voor armoede en schulden)	Gemeenten intensiveren aanpak schuldhulpverlening.	SZW en gemeenten Het resultaat van de afspraken over armoede en schuldhulpverlening in bestuurlijk akkoord wordt periodiek gemonitord.
6.2 Aangepaste Wsnp	Nieuwe instrumenten, het moratorium en het dwangakkoord, versterken per 1 januari 2008 het minnelijk traject.	Min Jus Over de eerste effecten van de wetwijziging zal worden gerapporteerd in de vierde meting Monitor Wsnp die in september 2008 wordt uitgebracht en voorzien van een beleidsreactie naar de Tweede en Eerste Kamer zal worden gezonden.
6.3 Projecten Innovatieprogramma WWB	Onderzoek naar mogelijkheden van activerend schuldhulpverlening en voorrang bij shv.	SZW i.s.m. gemeenten Projecten zijn in 2007 gestart en hebben verschillende looptijden. In 2008 starten nieuwe projecten.
6.4 Certificering van schuldhulporganisaties	Het NEN ontwikkelt i.s.m. relevante partijen certificeringsnorm met als doel de kwaliteit van de schuldhulpverlening te verbeteren.	Marktpartijen i.s.m. SZW en EZ. Verwachting najaar 2008 zijn de normen vastgesteld en start certificeringstraject. Op dit moment loopt externe-kritiek ronde.
6.5 Onderzoek naar de effectiviteit en kwaliteit van de	Levert inzicht in de manier waarop de minnelijke	SZW. Het onderzoek is afgerond.

6. Doel: Verbeteren van de effectiviteit en de kwaliteit van schuldhulpverlening

minnelijke schuldhulpverlening	schuldhulpverlening kan worden verbeterd.	N.a.v. onderzoek worden verschillende maatregelen genomen.
6.6 Onderzoek aanbod schuldhulpverlening	Het onderzoek levert inzicht op naar de manier waarop gemeenten een shv aanbod doen	SZW N.a.v. onderzoeksresultaten wordt in samenspraak met gemeenten nadere maatregelen genomen.
6.7 Ontwikkelen monitor betalingsachterstanden	Monitor levert inzicht in landelijke gegevens van betalingsachterstanden op	SZW Het onderzoek loopt. Najaar 2008 zijn resultaten beschikbaar.
6.8 Onderzoek naar de omvang van huishoudens met problematische schulden	Levert inzicht in aantal huishoudens met problematische schulden	Het onderzoek loopt. Najaar 2009 zijn resultaten beschikbaar.
6.9 AmvB Wet op het Consumentenkrediet	Uitbreiden van mogelijkheden voor schuldbemiddeling	Min EZ Wordt opgestart wanneer normcommissie definitieve norm heeft vastgesteld (vermoedelijk eind 2008)
6.10 Advies commissie Insolventierecht (cie. Kortmann) over wetgeving op het terrein van insolventies	Advies ziet naast de schuldsanering van particuliere personen ook op faillissementen en surseances van ondernemingen	Min Jus De Minister van Justitie heeft besloten op kernpunten van het voorontwerp Insolventiewet via een Internetconsultatie reacties in te winnen. Gelet op de omvangrijkheid van het voorontwerp is de reactie termijn voor de consultatie verlengd van 1 mei 2008 naar 15 september 2008.
6.11 Schulden sociale zekerheidswetgeving in minnelijk	Verhogen van de effectiviteit van het minnelijk traject	Min SZW Wetsvoorstel is in voorbereiding.

6. Doel: Verbeteren van de effectiviteit en de kwaliteit van schuldhulpverlening

traject		Eerste kwartaal 2009 inwerkingtreding
---------	--	--